

Komunikat prasowy

Luksemburg, 27 kwietnia 2021 r.

Pierwszy przegląd Trybunału na rzadko podejmowany temat – ryzyko i wyzwania związane z wkładami finansowymi wnoszonymi przez państwa spoza UE na rzecz Unii i niektórych państw członkowskich

Wiele państw spoza UE wnosi wkłady finansowe na rzecz Unii i państw członkowskich, a zarządzanie tymi środkami obarczone jest wieloma czynnikami ryzyka, między innymi z powodu brexitu. Kwestie te zostały omówione przez Europejski Trybunał Obrachunkowy w opublikowanym dzisiaj kompleksowym przeglądzie. Jest to pierwszy dokument, w którym Trybunał podjął to dotychczas rzadko analizowane zagadnienie. Ponadto państwa Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) wnoszą wkłady finansowe bezpośrednio na rzecz niektórych państw członkowskich UE. Są one przekazywane na podstawie ustaleń poczynionych przy okazji negocjowania przez te państwa dostępu do rynku wewnętrznego UE. Z wkładami tymi wiążą się pewne istotne wyzwania, należy bowiem zapewnić, aby ich wysokość była proporcjonalna do korzyści płynących z dostępu do rynku wewnętrznego, a także zadbać to, by finansowane z tych środków działania uzupełniały działania unijne. Konieczne jest jednocześnie ograniczenie ryzyka, że dojdzie do podwójnego finansowania.

Źródłem około 1% dochodów UE są wkłady przekazywane przez 18 państw spoza UE. W latach 2014–2019 odsetek ten odpowiadał w przybliżeniu kwocie 7 mld euro, a największe wkłady wniosły Szwajcaria i Norwegia (po 2,2 mld euro), Turcja (1,3 mld euro) i Izrael (1,0 mld euro). W zamian za przekazane środki finansowe państwa spoza UE zyskują dostęp do unijnych programów i działań, takich jak programy „Horyzont 2020” czy „Erasmus+”. Niezależnie od wspomnianych wyżej wkładów wnoszonych bezpośrednio na rzecz UE państwa EFTA (Islandia, Liechtenstein, Norwegia i Szwajcaria) co roku przekazują także średnio 0,5 mld euro bezpośrednio na rzecz niektórych państw członkowskich UE. Celem tych środków jest uzupełnienie unijnej

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie przeglądu opracowanego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Pełny tekst dokumentu dostępny jest na stronie eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

polityki spójności poprzez zmniejszanie dysproporcji społeczno-ekonomicznych w obrębie UE i Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

– Przegląd Trybunału ma na celu kompleksowe omówienie zagadnienia, o którym obywatelom zasadniczo niewiele wiadomo, tj. kwestii wkładów finansowych wnoszonych przez państwa spoza UE bezpośrednio na rzecz Unii i niektórych państw członkowskich – **powiedział François-Roger Cazala, członek Europejskiego Trybunału Obrachunkowego odpowiedzialny za ten przegląd.** – Publikacja Trybunału po raz pierwszy zwraca uwagę na wyzwania, przed którymi stoi UE w związku z przekazywanymi wkładami i zarządzaniem nimi.

Jednym z istniejących wyzwań jest promowanie przejrzystości i rozliczalności z korzyścią dla zainteresowanych obywateli i władz budżetowych, które można osiągnąć, przekazując regularne i szczegółowe informacje na temat wkładu każdego z państw spoza UE na rzecz konkretnych programów lub działań unijnych.

Innym ważnym wyzwaniem – tym razem krótkoterminowym – na które zwracają uwagę kontrolerzy, jest uwzględnienie wpływu brexitu na wysokość wkładów wnoszonych przez państwa spoza UE na rzecz Unii. Brexit doprowadzi do ogólnego wzrostu kwoty tych wkładów, jako że przełoży się na zmianę w obliczeniach wysokości poszczególnych wkładów.

Kontrolerzy podkreślili również wyzwania związane z funduszami przekazywanymi przez państwa EFTA bezpośrednio na rzecz części państw członkowskich UE (są to zatem środki, które nie trafiają do budżetu UE). Instytucje unijne nie sprawują nad nimi ścisłego nadzoru. Fundusze te mogą być postrzegane jako wkład wnoszony przez państwa EFTA w zamian za uczestnictwo w unijnym rynku wewnętrznym. W ramach negocjacji ich wysokości uwzględniane są do pewnego stopnia czepane przez te kraje korzyści z uczestnictwa w rynku wewnętrznym, jednak ogólna kwota wkładów jest wynikiem porozumienia politycznego i nie istnieje żadna konkretna metodyka leżąca u podstaw obliczeń. Przed UE stoi zatem wyzwanie polegające na zapewnieniu, aby w przyszłych negocjacjach z tymi państwami ustalono taką wysokość wkładów finansowych, która będzie współmierna do korzyści płynących z rynku wewnętrznego.

Jeśli chodzi o wykorzystywanie środków z wkładów wnoszonych bezpośrednio na rzecz niektórych państw członkowskich, stosuje się do tego celu odrębne ramy prawne oraz dwa niezależne mechanizmy zarządzania, prowadzenia sprawozdawczości, kontroli wewnętrznej i audytu (na potrzeby funduszy norweskich i EOG oraz wkładu Szwajcarii na rzecz rozszerzonej UE). Fundusze te uzupełniają unijną politykę spójności, która jest regulowana w oparciu o osobny, trzeci zbiór regulacji i procedur. Oznacza to, że w niektórych państwach członkowskich do realizacji podobnych celów polityki wykorzystuje się trzy różne mechanizmy zarządcze. Największym wyzwaniem, jeśli chodzi o złożone współistnienie tych trzech rozwiązań, jest zaspokojenie potrzeby skutecznej koordynacji działań, maksymalizacja ich komplementarności i ograniczenie ryzyka podwójnego finansowania.

Informacje ogólne

Okres przeanalizowany na potrzeby niniejszego przeglądu informacji finansowych obejmuje lata 2014–2019. W przeglądzie omówiono wkłady wnoszone na rzecz unijnych programów i działań – na przykładzie programów „Horyzont 2020” i „Erasmus+”, czyli programów, na które wpłacane jest najwięcej środków – a także wkłady państw EFTA przekazywane bezpośrednio na rzecz niektórych państw członkowskich UE – wkłady te sięgają bowiem znacznych kwot. Wkłady przekazywane bezpośrednio na rzecz państw członkowskich przeanalizowane w przeglądzie to fundusze norweskie i EOG oraz wkład Szwajcarii, znany pod nazwą funduszy szwajcarskich.

Do 18 państw spoza UE, które w latach 2014–2019 wniosły wkład do budżetu UE, zaliczają się: państwa Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) (Islandia, Liechtenstein, Norwegia i Szwajcaria), państwa kandydujące do członkostwa w UE (Albania, Czarnogóra, Macedonia Północna, Serbia i Turcja), potencjalni kandydaci do członkostwa (Bośnia i Hercegowina oraz Kosowo), państwa objęte europejską polityką sąsiedztwa (Armenia, Gruzja, Izrael, Mołdawia, Tunezja i Ukraina), a także autonomiczny obszar Wyspy Owcze.

Niniejszy przegląd nie jest sprawozdaniem z kontroli i opiera się na powszechnie dostępnych informacjach zgromadzonych w celu jego sporządzenia w okresie do grudnia 2020 r.

Przegląd Trybunału pt. „Wkłady finansowe wnoszone przez państwa spoza UE na rzecz UE i państw członkowskich” jest dostępny na stronie internetowej Trybunału (eca.europa.eu) w 23 językach UE.

Kontakt dla prasy

Biuro prasowe Trybunału: press@eca.europa.eu